

УДК 811.111'24:004(045)

Ірина Назаренко

ORCID iD 0000-0002-7919-7939

аспірант кафедри англійської мови технічного спрямування № 1,
факультет лінгвістики, Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
пр. Перемоги 37, корп. 7, 03056 Київ, Україна,
Nazirin275@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ В МАЙБУТНІХ ПРОГРАМІСТІВ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

У статті обґрунтована важливість володіння майбутніми інженерами програмного забезпечення професійно орієнтованим англомовним спілкуванням. Наведений аналіз наукових робіт з вивчення цієї педагогічної проблеми. З метою покращення ефективності формування професійно орієнтованої англомовної компетентності в говорінні у майбутніх інженерів програмного забезпечення проаналізовані вікові особливості студентів обраної категорії, окреслені можливості їх застосування у навчальному процесі. Детально проаналізовані психологічні особливості студентів цієї спеціальності, їх спрямованості, розглянуті професійні риси програмістів. Враховуючи ці дані, схематично узагальнено процес професійного становлення майбутніх програмістів. Розглянуто характерні особистісні риси студентів цієї спеціальності, кожна з яких, маючи позитивну складову, може бути використана в навчальному процесі. Систематизовано педагогічні способи використання особистісних рис студентів під час формування у них професійно орієнтованої англомовної компетентності в говорінні.

Ключові слова: інженери програмного забезпечення; особистісні риси; педагогічний вплив; професійно орієнтована англомовна компетентність в говорінні; психологічні особливості студентів.

<https://doi.org/10.28925/2078-1687.2019.1-2.5259>

Вступ. Важливим завданням на сьогодні, в умовах швидкоплинних змін, спричинених розвитком інформаційних технологій та інтеграційних процесів у суспільстві є розбудова української національної освіти. У сучасному світі прогресивних інформаційних технологій розвиток країни неможливий без підготовки фахівців, здатних адекватно реагувати на виклики світового інформаційного суспільства. Сектор інформаційних технологій є одним із найперспективніших для розвитку в Україні, наші ІТ фахівці затребувані в усьому світі. У 2016 р. на всесвітньому конкурсі «білих хакерів» серед 12 тисяч команд з усього світу перемогу отримала команда студентів з Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Цензор.нет). Потреба в кваліфікованих фахівцях цієї галузі збільшується з кожним роком.

Однією з найперспективніших спеціальностей сфери інформаційних технологій є інженерія програмного забезпечення. Поява цієї спеціальності зумовлена існуючим донедавна дефіцитом фахівців, здатних брати участь в реалізації процесів розробки, експлуатації та супроводження програмного забезпечення, задовольняти вимогам замовників програмного забезпечення (ПЗ), розробляти програмні системи, які працюють надійно та ефективно, вартість розробки та супроводу яких є доступною. Професійна освіта сьогодні покликана забезпечити студентів необхідними знаннями, практичними вміннями і навичками, необхідними для виконання роботи в певній галузі трудової діяльності.

Актуальність статті зумовлена тим фактом, що професійне становлення майбутніх інженерів програмного забезпечення та їх подальше зростання в межах фаху сьогодні важко уявити без оволодіння студентами англомовною компетентністю на належному

рівні. Англomовне спілкування у цій сфері відбувається на всіх рівнях, починаючи з вивчення потреб іноземних замовників на розробку програмного забезпечення, з'ясування деталей його цільового призначення з кінцевими користувачами до обговорення деталей роботи над проектами з розробки програмного забезпечення з міжнародними компаніями-замовниками та виступів з доповідями на конференціях. Очевидно, що доля усного спілкування дедалі зростає.

Водночас вивчення англійської мови у технічних закладах освіти, де переважно готують майбутніх інженерів програмного забезпечення, має власну специфіку. Поруч зі значним навантаженням з професійних дисциплін існують високі вимоги до опанування професійно орієнтованою англomовною компетентністю в умовах невеликої кількості аудиторних годин. Перелічені вище аспекти змушують викладачів шукати шляхи вдосконалення самого процесу навчання, адже для досягнення студентами обраної спеціальності потрібного рівня B2, процес має бути максимально ефективним і немає часу на проби і помилки. Враховуючи складність говоріння, як виду мовленнєвої діяльності з психологічної точки зору, а також все ще далеко від ідеалу володіння майбутніми інженерами програмного забезпечення усним англomовним мовленням (про що свідчать щорічні результати підсумкового тестування), ця проблема потребує окремого вивчення.

Методика навчання іноземних мов, як педагогічна дисципліна, враховує дані педагогіки, дидактики, вікової психології тощо. Ефективність будь-якої розробленої методики в реальному застосуванні щільно пов'язана з урахуванням під час її реалізації досягнень вчених у цих сферах наукової думки. Саме тому, для досягнення ефективності під час формування у майбутніх інженерів програмного забезпечення професійно орієнтованої англomовної компетентності в говорінні, варто проаналізувати педагогічні аспекти та психологічні особливості цієї категорії студентів, чому і присвячена дана стаття. Отже, **метою статті** є аналіз психологічних особливостей студентів обраної спеціальності та розгляд педагогічних шляхів збільшення ефективності оволодіння студентами професійно орієнтованим англomовним спілкуванням.

Аналіз досліджень. Методологічною

основою дослідження цієї проблеми є фундаментальні положення педагогіки і психології, що визначають принципи професійної освіти (Ю. Бабанський, О. Бердичевський, О. Тарнопольський, породження мовлення та теорія мовленнєвої діяльності (Л. Виготський, О. Леонт'єв, П. Гальперін, М. Жинкін, А. Лурія, Ю. Пасов та інші).

Пошуком збільшення ефективності навчання говоріння іноземною мовою для студентів технічних спеціальностей присвячували свої дослідження численні науковці, серед яких: Л. Конопленко (розробила методику навчання майбутніх фахівців із інформаційної безпеки усного англomовного спілкування з використанням ділової гри), І. Чірва (створила модель навчання майбутніх інженерів-програмістів англійського діалогічного мовлення з використанням комп'ютерних програм), І. Сімкова (представила методику навчання англomовної професійно орієнтованої дискусії студентів інженерних спеціальностей), Д. Алексеєнко (розробив модель навчання усного іншомовного спілкування студентів молодших курсів немовних вищих навчальних закладів на основі проектного підходу, та інші.

Вивченню проблем професійної іншомовної підготовки майбутніх програмістів присвячені роботи І. Чірви, В. Стрілець, І. Мороз, Т. Руженцевої, Т. Сидоренко, О. Беляєвої та інших. Були зроблені спроби вчених охарактеризувати специфіку професійно-спрямованої іншомовної комунікативної діяльності програмістів, розкриваючи ті чи інші її аспекти, зокрема О. Беляєвою був створений «профіль» програміста, у якому виконання професійних завдань співвідноситься з видами мовленнєвої діяльності, тематикою спілкування, фізичними умовами, частотою, рівнем формальності. І. Мороз розробила методичні засади навчання англійської мови студентів 1-го курсу цього профілю. Дослідниця наголошує на алгоритмічності мислення і діяльності фахівців цього профілю (Мороз, 1999).

Низка науковців досліджувала інтелектуальні, професійні та особистісні якості програміста, зокрема: І. Мороз, Ю. Кукушкіна, Є. Орел, Ю. Бабаєва, А. Войскунський, Г. Цейтин, А. Єршов, Е. Dijkstra та інші. Питанням професійного мислення присвячені роботи А. Баталова, Є. Бейдер, В. Ісакова (Мороз, 1999).

3 робіт, що опубліковані, можна зробити висновок, що питання професійного становлення програміста та оволодіння ними професійно орієнтованим англомовним спілкуванням є актуальним. У навчанні іншомовного спілкування цієї категорії фахівців існує тенденція до використання технічних засобів навчання, вказується на необхідність проектного навчання, вивчається профіль програміста. Дослідження психологічних особливостей цієї категорії фахівців є численними і затребуваними не лише у сфері психології програмування, а й для сфери менеджменту (під час вирішення питання відбору фахівців для здійснення поетку), а отже тривають. Попри значний доробок, бракує досліджень з вивчення впливу психологічних особливостей на процес формування у майбутніх інженерів програмного забезпечення професійно орієнтованої англомовної компетентності в говорінні.

Психолого-педагогічні особливості навчання англомовного мовлення майбутніх програмістів. Характерними ознаками навчального процесу у технічних закладах вищої освіти сьогодні є налагодження системи безперервної освіти та впровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій. У пошуках оптимізації навчального процесу, тобто організації його на таких засадах, які дали б змогу досягти найкращих результатів за найменших затрат часу і зусиль, відбувається сьогодні розробка усіх методик навчання іншомовного спілкування студентів технічних спеціальностей. Серед педагогічних підходів сучасного освітнього процесу є врахування *особистісного підходу*, (що передбачає опору на природний процес саморозвитку здібностей, самореалізації, самоствердження і створення для цього відповідних умов), *діяльнісного підходу* (забезпечення активності студентів у пізнанні), а також *компетентісного підходу* (забезпечення практичних, рефлексивних та когнітивних результатів навчання). Дедалі частіше впроваджується *когнітивний підхід* (опора на когнітивну складову особистості під час навчального процесу).

Як відомо, методика навчання користується здобутками дидактики, як основи для вирішення конкретних завдань. Дидактика у свою чергу базується на педагогічній психології, яка досліджує розвиток особистості в процесі навчання, психологічні основи навчання і виховання студентів, розкриває психологічні

особливості розвитку процесів сприймання, пам'яті, мислення, волі, емоцій, досліджує шляхи формування інтересів і мотивів, нахилів здібностей і потреб, як якостей особистості. (Степанов, Фіцула, 2005, с. 306). Врахування цих даних є важливою передумовою успішності розробки методики навчання англомовного спілкування. З огляду на це розглянемо існуючі наукові дані про психологічні особливості студентів цієї спеціальності, їх особистісні риси та передумови їх становлення, як майбутніх фахівців.

Розглянемо вікові особливості студентів в період, коли передбачається формування у них професійно орієнтованої англомовної компетентності в говорінні (в межах нашого дослідження це 3 курс навчання). Цей період збігається з періодом зрілої юності, центральною подією якого є початок професійного становлення людини, перехід до самостійного життя і реалізації життєвих планів. У цей період завершуються процеси біологічного дозрівання і однією з найважливіших потреб особистості стає її інтелектуальний розвиток. На цьому етапі розвитку студенти усвідомлюють власну індивідуальність, відбувається активне формування спеціальних здібностей, зростає прагнення до усвідомленої діяльності, дисциплінованості, працездатності, управління довільною увагою. Важливо відмітити, що у представників цієї вікової групи продуктивне мислення набуває вищого ступеня розвитку (Драб, 2003). Необхідно і важливо враховувати те, що саме в студентському віці максимального розвитку досягають всі психічні функції: сприйняття, увага, пам'ять, мислення, мовлення, емоції та відчуття. Зорова чутливість досягає максимуму близько 20–25 років. У цей час у людини активно формується індивідуальний стиль діяльності, абстрактне мислення, узагальнена картина світу, встановлюються глибинні зв'язки між різними явищами реальності (Мороз, 1999). Отже, студенти фізично і психічно готові до організації власної навчальної діяльності, а отже, існують об'єктивні (фізіологічні і психологічні) підстави сприяти розвитку в них само спрямованості і самокерування навчальною діяльністю.

Студенти цього періоду навчання володіють складними операціями, такими, як аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, конкретизація, систематизація, абстракція, тощо, що свідчить про те, що когнітивні

процеси мають високий ступінь розвитку. У навчанні англomовного мовлення цей факт набуває неабиякого значення, оскільки мовлення знаходиться у тісному зв'язку з мисленням. Саме на основі мислення здійснюється узагальнення і опосередковане відображення предметів дійсності у їхніх істотних ознаках і зв'язках (Драб, 2003). Це дає підстави говорити про можливість залучення студентів третього курсу цієї спеціальності до більш складних в когнітивному сенсі технологій навчання, до усвідомлення власних когнітивних особливостей, що є важливим для самоуправління навчанням.

Водночас посилюється емоційна стабільність, зростає значення міжособистісного спілкування з ровесниками. Це підтверджується дослідженням фактору сприйняття індивідом групи, як міжособистісного критерію професійної спрямованості майбутніх програмістів, проведеним О. Когут (2011). Як зазначає дослідниця, на третьому курсі навчання професійні інтереси програмістів позитивно позначаються на формуванні індивідуалістичної спрямованості сприйняття індивідом групи (на відміну від колективістичної та прагматичної), виникають нові зміни в колективах студентів-програмістів. Отже, виникає необхідність підсилювати зворотній зв'язок для підтримки балансу системи та спрямовувати студентів на формування вміння працювати в колективі та розвивати етику ділового спілкування. Цього можливо досягти під час залучення студентів до виконання групових завдань, проектів, ділових ігор.

Тривають процеси саморозвитку і самовдосконалення. Відбувається професійне самовизначення з урахуванням життєвих цінностей особистості. У дослідженні особливостей професійної спрямованості та світоглядних орієнтацій програмістів (Когут, 2011) з'ясовано, що, обираючи професію, майбутні програмісти переважно орієнтуються на престижність професії, високу зарплатню та високий статус вузу. Такий показник, як самопізнання з метою самореалізації здібностей, виявився малозначущим. Моральна мета (морально-духовного самоствердження і самореалізації) здатна мобілізувати сили особистості на тривалий період, на відміну від конкретних цілей, які не мають такої властивості і після їх реалізації швидко настає період спаду активності (Степанов, Фіцула, 2005). Тому слід повсякчас залучати студентів

до осмислення власної діяльності і орієнтувати їх на досягнення більш морально високих цілей, аби навчання мало високий ступінь стабільності.

Важко заперечити, що програмісти мають власні характерні риси. Загалом науковці зазначають, що професія програміста потребує високого рівня інтелекту, а також визнають наявність аналітичних здібностей, як основи для майбутньої діяльності фахівця з програмування. Для оволодіння цією спеціальністю необхідними є знання статистики, математики та інформатики, серед яких найвищий рівень передбачається саме знань статистики. Науковці зазначають, що під час роботи зі складною обчислювальною технікою у людини утворюється особливий стиль мислення, який називають алгоритмічним (Орел, 2007). Цей стиль мислення виявляється в умінні людини вирішувати завдання, рішення яких зводиться до виконання готових алгоритмів. Робота програмістів над складанням алгоритмів розвиває уміння планувати структуру дій, які є необхідними для досягнення заданої мети, за допомогою фіксованого набору засобів. Інакше кажучи, маючи перед собою кінцеву мету, програмісти конструюють план дій, який є послідовністю окремих стандартних операцій. Це дає змогу зробити висновок про те, що під час навчання цієї категорії студентів важливо надавати їм чітко структуроване завдання, деталізувати план дій, обґрунтовувати послідовність, представляти матеріал в узагальненій, схематичній формі. Досвід роботи зі студентами-програмістами свідчить про те, що наявність плану-схеми чи будь-якої структуризації значно спрощує для них здійснення усного висловлювання.

Щодо професійних рис, деякі вчені виділяють гіперконцентрацію, заглибленість у внутрішні образи, низький рівень соціальної взаємодії програмістів. Виявлена схильність програмістів до надмірного самоаналізу, результатом якого може бути постійний саморозвиток і самоорганізованість. Це дає підстави вважати, що застосування методики навчання, що базується на усвідомленні власних когнітивних особливостей з потребою в постійній рефлексії і самоконтролі буде доречним. Водночас, це може сприяти відриву від міжособистісних стосунків, а отже, відчуженню та індивідуалізму. Для методики навчання говоріння комунікативні вміння є надзвичайно важливими. Отже, враховувати

цю схильність під час навчання, передовсім створюючи атмосферу довіри і доброзичливості на заняттях, застосовуючи групові види завдань, які б спонукали їх до спілкування, зменшувати переживання шляхом залучення студентів до цілепокладання і самоаналізу. Адже очікування невідомого створює стресовість ситуації, в той час, як постановка завдання і передбачення алгоритму дії (надання схеми, фрейму, базових лексичних

одиниць, слів-конекторів) здатні значною мірою зменшити напруження.

Серед рис характеру програмістів: критичність мислення, уважність, наполегливість, прагматизм, цілеспрямованість, уміння самостійно приймати рішення та незалежність, відповідальність, схильність до інтелектуальних видів діяльності, терплячість. Схематично процес становлення майбутніх програмістів представлений на рис. 1.

Рис. 1. Становлення особистості програміста

Як видно з рис. 1, базу знань програмістів складають знання математики, статистики і інформатики. Завдяки таким рисам характеру, як: наполегливість, уважність, терплячість, незалежність (уміння самостійно приймати рішення), цілеспрямованість, прагматизм, відповідальність, та уважність, вони можуть досягти тих професійних якостей, що є

необхідними для успішного здійснення професійної діяльності.

У пошуках педагогічних рішень щодо оптимізації процесу формування у майбутніх інженерів програмного забезпечення професійно орієнтованого англomовного мовлення, ми виробили низку рекомендацій. Наведемо її в табл. 1.

Таблиця 1

Педагогічний вплив на процес навчання майбутніх інженерів програмного забезпечення відповідно до особистісних рис студентів

Характерна особистісна риса	Її позитивна складова	Педагогічний вплив з урахуванням особистісної риси
1. Гіперконцентрація, заглибленість у внутрішні образи	Схильність до постійного саморозвитку і самоорганізованості	1. Залучення студентів до самокерування власною діяльністю, рефлексії. Створення ситуацій, під час яких студенти мають можливість здійснювати самооцінювання і взаємооцінювання. 2. Використання на заняттях таких видів робіт (ігрових, групових), які б сприяли руху студентів до відкритості, комунікативної співпраці.

2. Відчуження, індивідуалізм	Незалежність, самостійність у прийнятті рішень	1. Залучення студентів до творчої діяльності, реалізації творчих проєктів із можливістю самостійно обирати тематику, підготовка стендових конференцій, виступ з доповідями) 2. Ознайомлення студентів із стратегіями спілкування, залучення їх до аналізу психологічної складової спілкування. 3. Створення атмосфери довіри і доброзичливості на заняттях з іноземної мови, і, як результат зменшення стресовості спілкування
3. Алгоритмічний стиль мислення	Уміння планувати структуру дій, конструювати послідовність операцій	Максимальна структуризація навчальної інформації під час ознайомлення, пред'явлення її в укрупненому вигляді; схематична репрезентація;
4. Прагматизм	Орієнтація на досягнення успіху в житті	1. Сприяння інтроспективному руху студентів до більш морально високих цілей засобами англійської мови, як передумови досягнення стабільності розвитку 2. Сприяння діалогічному світогляду студентів (в термінах за Когут О.)
5. Критичність мислення	Високий рівень свідомості під час оволодіння знаннями і, як результат, міцність знань, більш тривале зберігання знань	Використання ретельно обґрунтованих пояснень, залучення студентів до аналізу закономірностей мовних явищ (особливо граматичних, які мають чіткі правила утворення)

Як видно з таблиці, особистісні риси, які властиві студентам-програмістам мають свої позитивні сторони, що їх можна використовувати під час формування у студентів професійно орієнтованої англомовної компетентності в говорінні.

Висновки. Професійно орієнтоване спілкування майбутніх інженерів програмного забезпечення передбачає володіння англійською мовою на досить високому рівні. Досягнення ефективності навчання тісно пов'язане з врахуванням психологічних особливостей та особистісних рис студентів. У цей період студенти володіють складними інтелектуальними операціями, як аналіз, синтез тощо; мають високий рівень розвитку уваги, пам'яті, а отже, їх можна залучати

до складних в когнітивному сенсі операцій, сприяти самоспрямованості навчання, рефлексії. Необхідно ознайомлювати студентів зі стратегіями спілкування, правилами досягнення успішної комунікації, а також збільшувати кількість ігрових і групових форм роботи, сприяти відкритості і комунікативній співпраці студентів, дбати про створення доброзичливої атмосфери. Використовуючи схильність до алгоритмічного стилю мислення необхідно пред'являти матеріал в укрупненому, схематичному вигляді. Необхідно орієнтувати студентів на досягнення більш високих моральних цілей засобами англійської мови як передумови досягнення стабільності розвитку, а також сприяти розвиткові діалогічного світогляду.

Література

- Драб Н. Л. Навчання майбутніх економістів іншомовного професійно спрямованого монологічного мовлення (монолог-презентація): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2003. 201 с.
- Когут О. Особливості професійної спрямованості та світоглядних орієнтацій майбутніх програмістів. URL: <http://social-science.com.ua/article/507> (дата звернення: 20.01.2019).
- Мороз И. Н. Обучение английскому языку студентов-программистов: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Москва, 1999. 205 с.
- Орел Е. А. Диагностика особенностей мыслительной деятельности специалистов в области информационных технологий (программистов): дис... канд. психол. наук. 19.00.03. Москва, 2007. 210 с.
- Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки. Київ: Академвидав, 2005. 520 с.

- Команда из КПИ заняла первое место в рейтинге «белых» хакеров. *Цензор.нет*. URL: https://censor.net.ua/news/425047/komanda_iz_kpi_zanyala_pervoe_mesto_v_reyitinge_belyh_hakerov (дата звернення : 01.11.2018).
- Despain W. *Talking to Artists/Talking to Programmers How to Get Programmers and Artists Communicating*. Boca Raton, Florida: CRC Press, 2016. DOI: <https://doi.org/10.1201/9781315381626>.

References

- Drab, N. L. (2003). *Navchannja majbutnih ekonomistiv inshomovного profesijno sprjamovanogo monologichnogo movlennja (monolog-prezentacija) [Teaching professional foreign language monologue speech to future economists]*: Candidate's thesis: 13.00.02. Kyiv, Ukraine (ukr).
- Kogut, O. *Osoblyvosti profesijnoi' sprjamovanosti ta svitogljadnyh orijentacij majbutnih programistiv [Peculiarities of professional orientation and world outlook of future programmers]*. Retrieved from <http://social-science.com.ua/article/507> (ukr).
- Moroz, Y. N. (1999). *Obuchenye anglyjskomu jazyku studentov-programmistov [Teaching English language to students of programming specialization]*: Candidate's thesis: 13.00.02. Moscow, Russia (rus).
- Orel, E. A. (2007). *Dyagnostyka osobennostej myslytel'noj dejatel'nosty specyalistov v oblasti ynformacyonnyh tehnologyj (programmystov) [Diagnosis of thinking ability of specialists in the sphere of information technology]*: Candidate's thesis: 19.00.03. Moscow, Russia (rus).
- Stepanov, O. M., Ficula, M. M. (2005). *Osnovy psyhologii i pedagogiky [Basics of psychology and pedagogy]*. Kyiv, Ukraine: Akademvydav (ukr).
- Komanda iz KPI zanjala pervoe mesto v rejtyngе «belyh» hakerov [KPI team took the first place in the contest of white hackers]. *Cenzor.net*. Retrieved from: https://censor.net.ua/news/425047/komanda_iz_kpi_zanyala_pervoe_mesto_v_reyitinge_belyh_hakerov_2018.pdf (rus).
- Despain, W. (2016). *Talking to Artists / Talking to Programmers How to Get Programmers and Artists Communicating*. Boca Raton, Florida, USA: CRC Press. DOI: <https://doi.org/10.1201/9781315381626> (eng).

ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОЙ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ГОВОРЕНИИ У БУДУЩИХ ПРОГРАММИСТОВ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ

Назаренко Ирина, аспирант кафедры английского языка технического направления № 1 факультета лингвистики, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского, пр. Победы, 37, корп. 7, 03056 Киев, Украина, nazirin275@ukr.net

В статье обоснована важность владения будущими инженерами программного обеспечения профессионально-ориентированным англоязычным общением. Приведен анализ научных работ по изучению этого педагогического задания. С целью улучшения эффективности формирования профессионально-ориентированной англоязычной компетентности в говорении у будущих инженеров программного обеспечения проанализированы возрастные особенности студентов избранной категории, определены возможности их использования в учебном процессе. Детально проанализированы психологические особенности студентов этой специальности, их направленности, рассмотрены профессиональные черты программистов. На основе этих данных, схематически обобщен процесс профессионального становления будущих программистов. Рассмотрены характерные личностные черты студентов этой специальности, каждая из которых, имея свою позитивную сторону, может быть использована в учебном процессе. Систематизированы педагогические способы использования личностных черт студентов во время формирования у них профессионально-ориентированной англоязычной компетентности в говорении.

Ключевые слова: инженеры программного обеспечения; личностные черты; педагогическое воздействие; профессионально-ориентированная англоязычная компетентность в говорении; психологические особенности студентов.

FORMING PROFESSIONAL ENGLISH LANGUAGE SPEAKING COMPETENCE FOR FUTURE SOFTWARE ENGINEERS: PSYCHOEDUCATIONAL PECULIARITIES

Nazarenko Iryna, Post-Graduate Student,
Department of English for Engineering, Faculty of Linguistics,
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»,
37 Peremohy Ave, 03056 Kyiv, Ukraine,
nazirin275@ukr.net

This article draws attention to the importance of English language speaking competence mastery for future software engineers; some arguments in support are being well-grounded. The author offers analysis of existing scientific works of different scientists, who faced similar pedagogical problems and summarizes their findings. The article has its purpose to study possible pedagogical ways to improve English learning results among this category of students, by analyzing psychological features of these students' category and developing own pedagogical recommendations. With the purpose to raise effectiveness on the way to form professional English language speaking competence of future software engineers, some age peculiarities of these students are being analyzed. The possible ways to apply these findings in the learning process are being discussed. The author gives detailed analyses of psychological features and the outlook of the students, studies professional features of programmers. The author comes out with personally developed pedagogical ways to use some of characteristic features of these students' category, each of which, having its positive side, can be applied in favour of the learning process. Some recommendations to be applied in the process of forming professional English language speaking competence of future software engineers are systematized in a table. Among them are: the wide use of schematically represented matters, the extended use of self-evaluation and interpersonal evaluation among students, the advice to involve students in a wider range of group activities, including games, projects etc., encourage students' introspection, the necessity of getting students acquainted with some aspects of the theory of communication, among which are the secrets of effective communication, etc. The important task is to induce students to acquire a number of personal learning strategies and apply them in the process of mastering English language speaking competence.

Key words: characteristic features; future software engineers; pedagogical influence; professional English language speaking competence; psychological features of students.

Стаття надійшла до редакції 04.03.2019

Прийнято до друку 30.05.2019